Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3—3.

Nr. Wilno, dnia 2 listopada 1932 r. 751.

Treść numeru:

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

Dział.Str.

K r o n i k a .

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a .

----:§:----

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

K r o n i k a .

L i t e w s k o - c z e s k i e r o k o w a n i a h a n d l o w e ."Dzień Kowieński"/247.X.32/:Dep.Ekonomiczny M-stwa Spraw Zagr. zażądał od Izby Handlowej szybkiego przesłania wiadomości co do ilości masła, jaj, bydła, mięsa i owoców, jakie pożądanem byłoby wywozić do Czechosłowacji. Wiadomości te są niezbędne w związku z toczącemi się obecnie w Pradze litewsko-czechosłowackiemi rokowaniami handlowemi.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a .

S z e f p o l i c j i k r y m i n a l n e j p.S t a t k u s o d z i a ł a l n o ś c i p o l i c j i l i t e w s k i e j ."Dzień Kow." 247 /X.32/:29 października szef policji kryminalnej p.Statkus udzielił wywiadu prasowego korespondentom pism kowieńskich. Na wstępie p.Statkus obszernie poinformował o pracach międzynarodowego zjazdu policji kryminalnej, jaki się odbył w Rzymie 15 - 20 października. Na zjeździe m.in. został przyjęty wniosek p.Statkusa o wprowadzeniu międzynarodowego dnia policji dla rozwinięcia propagandy wśród szerokich warstw społeczeństwa o konieczności współdziałania z policją w kierunku wykrywania przestępstw, jak również w zapobieganiu im. Wniosek p.Statkusa spotkał się z bardzo ~~xxxxxxxxxxx~~ ~~xxxxx~~ przychylnem i jednomyślnem przyjęciem wśród uczestników zjazdu. Po zaakceptowaniu go przez rządy poszczególnych państw, przystąpi się do ustalenia wspólnej daty międzynarodowego dnia policji. Porządek obrad konferencji zawierał ogółem 18 punktów, m.in. rozważano sprawę założenia przy Lidze Narodów międzynarodowego biura, któreby regestrowało wszystkie przestępstwa. Ogółem w zjeździe wzięło udział ok.50 delegatów.

W dalszym ciągu p.Statkus udzielił odpowiedzi na pytania korespondentów. Na zapytanie o wykryciu większej organizacji szpiegowskiej w jednym z powiatów pogranicznych, p.Statkus oświadczył, iż szczegółowych informacyj w tej sprawie udzielić nie może, gdyż śledztwo jest w toku. Dotychczas aresztowano w pow.sejneńskim 12 osób oskarżonych o szpiegostwo na rzecz Polski. Z pośród ujętych 3 osoby zostały zwolnione z aresztu po podpisaniu zobowiązania, reszta pozostaje w dyspozycji władz śledczych. Dochodzenie prowadzi sędzia śledczy do spraw szczególnej wagi okręgu marjampolskiego wespół z tamtejszym oddziałem policji kryminalnej.

W sprawie obchodu 7 listopada święta komunistycznego miejscowe jaczejki otrzymały już instrukcje, które jednak wpadły w ręce policji kryminalnej. Zdaniem p.Statkusa, żywioł komunistyczny w Litwie jest zbyt słaby dla osiągnięcia czegoś konkretnego, to też wszystkie jego zamierzenia pozostają zazwyczaj na papierze.

P r o j e k t u s t a w y o m e t r y k a c j i c y w i l n e j. "Dzień Kow." 246/X.32/:Rada Stanu ostatecznie przyjęła na swem ostatniem posiedzeniu projekt ustawy o metrykacji cywilnej. Zgodnie z ustawą, metrykacja cywilna będzie miała tę samą moc, co kościelna. Będzie też obowiązkowa, gdyż przed zawarciem aktów u władz kościelnych konieczna będzie regestracja w samorządzie.

W krótkim czasie projekt ustawy rozważy Gabinet Ministrów.

W y j a z d p r o f . V o l d e m a r a s a ."Dzień Kow."246/X.32/: 26 października wyjechał zagranicę prof.Voldemaras. Narazie b.premjer zamieszka u swej żony we Francji południowej. Zagranicą przystąpi prof.Voldemaras do pracy nad wielkiem dziełem o Witoldzie i jego epoce.

N i e d o j ś c i e d o s k u t k u z j a z d u Z w i ą z k ó w Z a w o d o w y c h ."Dzień Kow."248 /X.32/:29 października miał być otwarty ogólnokrajowy zjazd litewskich Związków Zawodowych. Na zjazd został zaproszony w charakterze gościa przedstawiciel łotewskich Związków Zawodowych. Ze względów formalnych władze zakazały otwarcia zjazdu.

R e f o r m a s ą d o w n i c t w a ."Dzień Kow."248./X.32/:Gabinet Ministrów obecnie rozważa projekt reformy sądownictwa. Stosownie do tego projektu sędziowie nie będą mogli należeć do partyj politycznych i t.p.towarzystw i związków. Zabrania się również im brania udziału w akcji o charakterze politycznym, która mogłaby ujemnie odbić się na bezstronności organów sądowych. Sędzia może być zwolniony ze swego stanowiska jedynie po wyrażeniu przezeń zgody. Bez wyrażenia zgody sędziowie mogą być usunięci w następujących wypadkach:1/w razie utraty obywatelstwa litewskiego, 2/sędziowie pozostający na służbie mniej, jak 6 lat, 3/gdy z powodu choroby dany sędzia nie spełniał swych obowiązków w przeciągu 6 mies; 4/ w razie nieprzybycia w wyznaczonym czasie na miejsce przeznaczenia i 5/po ukończeniu 70 lat życia.

Przepisy te nie stosują się do sędziów usuniętych ze stanowisk na mocy wyroku sądu karnego lub dyscyplinarnego.

S p r a w a u s t a w y o s y n d y k a t a c h ."Dzień Kow." 247./X.32/:Departament Handlu rozesłał projekt ustawy o syndykatach wszystkim zainteresowanym instytucjom, aby po zapoznaniu się z tym projektem wyraziły o nim swe opinje. W krótkim czasie ma Izba Handlowa zwołać specjalną naradę, poświęconą sprawie syndykatów.

N o w i a d w o k a c i ."Dzień Kow."247./C.32/:Rada Adwokatów przyjęła do Związku Adwokatów 9 nowych członków. Są to abiturjenci uniwersytetu W.W., z których 7 narodowości żydowskiej i 1 Litwin.

Z a k a z a n y d e b i t "I l l u s t r.R o t h e P o s t". "Dzień Kow."247./X.32/:Dyrektor policji kryminalnej p.Statkus z rozporządzenia ministra Spr.Wewn. zakazał w Litwie debitu pisma "Illustrierte Rothe Post". Zakazane pismo ma zabarwienie komunistyczne. Zakaz ma moc obowiązującą aż do odwołania.

Z j a z d K a s C h o r y c h ."Dzień Kow."245./X.32/:Z inicjatywy kowieńskiej Kasy Chorych zostaje zwołany zjazd przedstawicieli wszystkich Kas Chorych w Litwie. Zjazd odbędzie się w końcu listopada. Rozważy on szereg kwestyj, dotyczących uzgodnienia działalności Kas.

N a s t r o j e p r z e d w y b o r c z e w u n i w e r s y t e c i e k o w i e ń s k i m ."Lietuvos Aidas" 245 /X.32/:W związku z bliskiemi wyborami do Przedstawicielstwa Akademickiego, dają się odczuwać na uniwersytecie kowieńskim nastroje przedwyborcze. Zdaniem kierownictwa uniwersytetu,wybory tegoroczne będą o wiele spokojniejsze, niż w roku ubiegłym.

N o m i n a c j e d y p l o m a t ó w l i t e w s k i c h ."Echo" /296/:Z dniem 1 października mianowany został dyrektorem Dep.Prawnego M.S.Z. Kazimierz Bizauskas. Jednocześnie ministrem pełnomocnym Litwy w Czechosłowacji został Auksztolis.

B i l a n s e s a m o r z ą d ó w ."Echo"297 /X.32/:Rady Samorządów mają przedłożyć do dnia 15 listopada swe bilanse na rok przyszły. Bilanse te zostaną zatwierdzone przez M.stwo Spr.Wewn.

P r e z y d e n t S m e t o n a d o k t o r e m h o n o r i s c a u s a ."Echo"298/X.32/:28 października Rada wydz.humanistycznego uniwersytetu kowieńskiego obrała prezydenta Smetonę doktorem filozofji honoris causa.

Jednocześnie został wybrany na stanowisko privat-docenta w zakresie sztuki syn litewskiego ministra pełnomocnego w Rosji Bałtruszajtis.

S p r a w a k o m u n i s t ó w ."Rytas" 228./X.32/:9 listopada Sąd Wojskowy rozpatrzy sprawę 22 komunistów, oskarżonych o działalność wywrotową.

Z a r z u t y V o l d e m a r a s a p o d a d r e s e m u n i w e r s y t e t u k o w i e ń s k i e g o ."Liet.Žinios"248./X.32/: Prof.Voldemaras zamieścił w "Tautos Balsas"Nr.11 artykuł p.t."Niewłaściwe drogi", w którym porównuje działalność uniwersytetów wi-

leńskiego i kowieńskiego, nie szczędząc zarzutów pod adresem tego ostatniego:

Należy całkiem objektywnie stwierdzić, że praca naukowa, związana z poznaniem Litwy stoi w uniwersytecie wileńskim bez porównania wyżej niż w uniwersytecie kowieńskim. Tak np., jeżeli chodzi o obchód witoldowy, to uniwersytet kowieński, acz ochrzczony mianem Witolda, nie dał nic, nawet biografji Wielkiego Księcia.Tymczasem Polacy wileńscy wydali cały szereg dzieł większych i mniejszych, szukając oczywiście u Witolda tego, na czem im zależy:popierania unji z Polską.

Młodzież litewska ucząca się w Polsce, ewentualnie w uniwersytecie wileńskim zacznie w związku z tem rozumować, że skoro Witold był stronnikiem unji z Polską, to widocznie żadnego innego wyjścia dla Litwinów pod tym względem niema. Im wyżej się podnosi na Litwie zasługi Witolda, tem głębiej będzie działał na duszy litewskiej tego rodzaju argument. Nawet chęć zostania królem Litwy oddawna już tłumaczą Polacy u Witolda starością i uległością w związku z tem wpływom obcym. Świętym obowiązkiem uniwersytetu kowieńskiego jest pokazanie przeszłości Litwy przez okulary nie polskie a litewskie.Podobnież aktualna jest sprawa poznania problemu kłajpedzkiego.Gdy bowiem Polacy dowodzą, że historja Litwy zaczyna się od pierwszej unji z Polską, to Niemcy wykazują, że w Prusach Wschodnich Litwinów dawniej wcale nie było i że w związku z tem prawa niemieckie do Kłajpedy są słuszne. Dlaczego więc milczą uczeni litewscy?

Z uniwersytetu litewskiego nie wyszło ani jedno dziełko o Wilnie czy Kłajpedzie. Ciało profesorskie uniwersytetu kowieńskiego nigdzie ani w kraju ani zagranicą nie zabrało głosu, gdy Litwa przeżywała jakieś chwile międzynarodowej wagi.

"Liet.Žinios" zaopatrują uwagi prof.Voldemarasa w komentarz następujący: Prof.Voldemaras, będąc historykiem i profesorem uniwersytetu kowieńskiego również nic nie napisał. O Kłajpedzie pisał Voldemaras siedząc w gmachu Banku Litewskiego i pobierając po 2 tys.lt. miesięcznie z tytułu powierzonej mu pracy. Widocznie łatwiej innych oskarżać, niż samemu coś zrobić.

O t w a r c i e   k o l e i   T e l s z e - K r e t y n g a ."Rytas" 231./X.32/:29 października odbyło się uroczyste otwarcie kolei Telsze-Kretynga. W otwarciu wziął udział prezydent republiki Smetona, premjer Tubelis, min.Spr.Zagr.Zaunius, min.Obrony Kraju Giedrajtis, min.Spr.Wewn.Rustejka, kontroler państwa Matulajtis i in. Prezydent Smetona wygłosił przemówienie, podkreślając znaczenie nowej linji dla Żmudzi. Nowa linja jest drogą, która prowadzi z Litwy przez Kłajpedę w szeroki świat. Wygłoszono też szereg innych przemówień, poczem zebrani dostojnicy po przecięciu przez prezydenta Smetonę wstęgi ruszyli pociągiem z Telsz do Kretyngi.

D r . Ł o w m i a ń s k i   p r o f e s o r e m   u n i w e r s y t e t u   k o w i e ń s k i e g o? "Rytas" Nr.241./X.32/:W uniwersytecie kowieńskim dzieją się niekiedy dziwne rzeczy. Litwin Herbaczewski nie może się tu pomieścić i musi jechać wykładać do Krakowa, gdzie go milej spotykają. Na jego miejsce zaproszono z Krakowa nie-Litwinkę p.Szwykowską. Obecnie, jak słychać, na opróżnioną przez zmarłego profesora Yczasa katedrę historji Litwy zaproszony został z Wilna dr.Łowmiański. Miał on już przybyć na Litwę.

W y r z e c z e n i e   s i ę   p r a c y   s p o ł e c z n o - d z i e n n i k a r s k i e j   p r z e z   p r o f . H e r b a c z e w s k i e g o ."Rytas" 231./X.32/:Prof.Herbaczewski złożył na ręce zarządu Związku Dziennikarzy oświadczenie, że z powodu pozostawienia go w czasie konfliktu z uniwersytetem przez społeczeństwo bez poparcia moralnego /społeczeństwo nie protestowało/ i wykazania przez to, że jest mu ono obojętny, wyrzeka się ze swej strony pracy społeczno-dziennikarskiej.

K o n g r e s   "K u l t u r y"."Rytas" 231 /X.32/:W dn.1 listopada odbył się kongres związku "Kultura", na którym poruszono sprawy cywilnej metrykacji, akcji katolickiej i t.d.Przemówienia wygłosili:prof.Römer, prof.Babalas-Gudajtis, dr.Jan Szliupas, p.A.Rondomański i t.d.

B7